

*Quaderns de
la Selva, 9
1996*

CENTRE D'ESTUDIS
SELVATANS

*L'endeutament
municipal selvatà
en la primera meitat
del segle XVIII*

MIQUEL BORRELL SABATER

LA inseguretats creada a les corts europees en no tenir descendència el rei de la corona espanyola Carles II, portà a un perillós estira i arronsa de caire diplomàtic i bèl·lic entre les potències europees. Això, junt amb la prepotència del rei francès Lluís XIV, va submergir la política exterior espanyola en una sèrie de lluites, guerres i tractats que afectaren àmpliament les zones frontereres pirinenques. Les contrades gironines es veieren, l'última dècada del segle XVII, immerses en uns esforços financers notables que alentiren la seva constant recuperació econòmica. La pau de Ryswick (1693) no aturà a les nostres contrades aquesta escalada bèl·lica, a la qual s'afegien revoltes locals contra els senyors. El juny de 1694 el general francès Noailles jura les Constitucions de Catalunya després de prendre la ciutat de Girona i el 1697 ocupa Barcelona.¹ El desgavell austracista era total i això ho pagaven les viles i pobles: allotjaments, menjar de la cavalleria, impostos extraordinaris... Hi hagué uns anys de descans. La coronació del borbó Felip V, la celebració de corts a Catalunya el 1701-1702 i la bona entesa que s'hi respirà duraren escassament cinc anys: l'any 1705 amb

1. SALES, Núria: «Els segles de la decadència (XVI-XVIII)» dins *Història de Catalunya* dirigida per P. Vilar, Barcelona, 1989, p. 404-408.

el pacte de Gènova i el pas de Catalunya a la corona de l'arxiduc Carles d'Àustria, s'inicià una guerra que acabaria l'any 1713 a les contrades gironines i un any més tard, l'onze de setembre, a la ciutat comtal.

La pròpia dinàmica de la Guerra de Successió, els serveis que s'hagueren de pagar al rei, els allotjaments de soldats, la imposició del nou cadastre provocaren un desgavell econòmic importantíssim a les arques municipals de la majoria de pobles gironins, exhaustes ja de l'última dècada del sis-cents. L'endeutament de les antigues universitats, ara dites ajuntaments, es convertí en una plaga que al llarg dels anys vint, trenta i quaranta en limità les possibilitats de creixement.² Durant i després de la guerra, per a subvenir a totes les necessitats internes (funcionament municipal) i externes (ajuts al rei, impostos...) els ajuntaments crearen i es comprometeren en diversos censals, però les despeses acostumaren a ésser més grans que els ingressos de forma que s'arribà al punt que es creaven censals per pagar els rèdits anuals dels anteriors. Inseguint antics sistemes, els ajuntaments utilitzaren el repartiment o talla per carregar sobre els veïns (el comú) les quantitats que s'havien de pagar. Aquest sistema havia portat sempre tot un plegat de greuges comparatius i malentesos entre els veïns: a l'últim repartiment que es va fer a Santa Coloma de Farners, l'any 1747, Salvador Nadal i Castells, treballador de la vila de 62 anys, i Juan Palloqui, escloper de 33 anys, presenten un testimoni de com es feia el repartiment per pagar els deutes:

«...fue hecho público pregón en la misma villa diciendo que a instancias de los Regidores se hazía saber que se havia hecho un repartimiento con orden de la Real Audiencia. Y que quien no pagaria aquél lo ejecutarían. I en efecto dempués de hecho dicho pregón al cabo de algunos días passaron dichos Regidores por las casas de los vezinos de dicha villa pidiendo el dicho repartimiento y de los que no quissieron pagar aquél se les llevaban prendas[...]y de la casa de mi dicho Salvador Nadal se llevaron un calentador de alambre...»³

Malgrat la tardana data del testimoni, a partir dels anys trenta els ajuntaments comencen a fer propostes a la Reial Audiència per tal de

2. Per una idea general, vegeu FER-
RER I GIRONÉS, F., *L'economia del set-cents
a les comarques gironines*, Girona, 1989,
p. 13-26

3. Arxiu Històric de Girona (AHG)
Notaria de Santa Coloma de Farners, V.
104, f. 181v, testimonial de 7 de maig de
1749. L'any 1740, el regidor degà s'em-
porta com a penyora «una olla de hierro

y una sarten de alambre...» de la casa de
Sebastià Fruyà que es nega a pagar la
talla, Reg.100, f.293v i uns anys abans,
el 1734, Francesc Carós, Pere Oller i
Josep Martí, pagesos, protesten oficial-
ment i es neguen a pagar la talla que els
pertoca per la manera en que s'ha repar-
tit: Reg. 92, s/f, 10 de gener.

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

cobrar una determinada quantitat de tots els fruits que produïssin les propietats locals, sense exempcions de cap mena, sistema més just que no el simple repartiment entre veïns que deixava fora els elements privilegiats de cada poble, exempts de tributs personals, o bé quedaven fora aquells propietaris o terratinents que tenien terres i propietats productives en el poble, però eren veïns d'un altre. Aquesta atrevida fórmula, en carregar sobre els fruits i no sobre les persones, feia menys feixuga la càrrega, que quedava més repartida. La solució proposada, amb petites variants locals, consistia a carregar un quinzè, vintè o trentè sobre els fruits de la terra i/o del mar durant un període de temps que oscil·lava entre els vuit i els vint anys, de forma que aquesta quantitat havia de tenir una doble funció: per un costat pagar les pensions del censals, i per l'altra anar-ne redimint el capital fins a veure's lliure l'ajuntament d'aquestes obligacions contretes la majoria com a conseqüència de la guerra i la nova política fiscal.

Tanmateix si s'utilitzava aquest sistema era perquè els comuns estaven arruïnats, endeutats, sense poder pagar als creditors que començaven a perdre la paciència quan veïeren que els desastres bèl·lics i el cadastre no permetien aixecar cap a les destrossades arques municipals. Creditors que començaren a amenaçar amb extorsions i requisitòries sobre els béns dels veïns, ja que si el comú no pagava, eren els veïns, com a comú, qui havia de respondre amb els seus béns.

A les terres gironines, l'any 1722 la Bisbal i Sant Feliu de Guíxols ja feren una concòrdia amb els creditors que s'encarregaren de tots els ingressos de l'ajuntament fins redimir el deute; l'any 1730, Vilanova de la Muga i Peralada demanen imposà un vintè (un 5%) sobre tots els fruits per a pagar els deutes, l'any 1731 ho fa Fortià, el 1734 Bellcaire; l'any 1735, vint anys després de la guerra de Successió, el comú de Vilamalla està endeutat per valor de 2.581 lliures catalanes amb pagaments de pensions de censals endarrerits, Maçanet de Cabrenys amb 300 lliures, Castelló d'Empúries necessita més de 1.200 lliures per a poder pagar les despeses mínimes, Peralada en deu 5.100, Empúries i l'Escala estan endarrerits en més de 33.878 lliures, Vullpellac en 2.600 lliures, i ni Roses, ni Ginestar, ni Garrigàs poden pagar... i a les nostres contrades Riudellots de la Selva deu 2.593 lliures, Cassà de la Selva en deu 8.170 lliures, Llagostera 5.052 i Riudarenes en deu 2.642.⁴

4. Arxiu de la Corona d'Aragó, des, Registre 17, ff. 23, 40, 42, 67 i 100 i (ACA), Reial Audiència, Cartes Acordades, R. 156, ff. 30 i 157

El testimoni d'un pagès colomenc, Joan Llandric, ens serveix per veure l'endeutament del comú de Santa Coloma de Farners i les solucions adoptades: en primer lloc, la talla o repartiment, sempre de mal fer ja que les dificultats de calcular el que tocava a cadascú portava sempre problemes i desavinences com hem vist anteriorment i com a conseqüència s'hagué de demanar un impost indirecte (el redelme) sobre tots els fruits de la vila:

«Noto jo, Joan Llandrich, com per los treballs que y agué en las guerras del any 1710 fins lo any 1716 que fou la conquista de Cataluña se agueren de matllevar grandíssimas de quantitats de diners a ton de censal en aquest poble de Sta. Coloma que se feya una talla de 600 lliuras cada any per pagar las pensions y com en asó comensaren alguns que no eran obligats ab dits censals y un poch de mal govern en no voler pagar dita talla se determinaren de demanar llicència per fer un redelma per pagar las pensions y quitar dits censals de tot gra de aresta, fasols blancs y manuts, canam y raïms...»

«Tambe noto jo, Joan Llandrich, que en lo any 1742 també tinguérem grans treballs per respecte del pagar per haber aumentat al catastro que en aquest pobla aguéram de pagar además de lo que pagàbam 1.265 lliuras.»⁵

És l'any 1744 quan el comú i els veïns de Santa Coloma de Farners han de fer front a uns pagaments de censals valorats en 14.091 lliures amb unes pensions anuals de 704 lliures quan només n'ingressen 400, la meitat de les quals ja són contribucions que han de pagar al rei i la resta per a mantenir els justícies. El sistema que es venia utilitzant fins ara, el repartiment, no funciona per l'oposició de molts veïns. Els creditors estan extorsionant als veïns i el comú ja deu en aquest any de 1.744 més de 3.000 lliures atrassades de les pensions de censals. S'ha d'entendre que el comú, o sigui l'ajuntament eren tots els veïns de forma que si la institució no podia pagar es podia començar un procés per a confiscar les propietats dels veïns per tal de satisfer als creditors. La solució que proposen, citada per Llandric, és un redelme (el 10% ja era el delme i ara s'hi carrega un altre 10%) durant vint anys sobre tots els grans d'espiga, així com sobre els fesols, raïm i cànem de totes les propietats de la vila, siguin els seus posseïdors residents o no de la vila. L'any 1747 el Consell Reial ha de recordar a la Reial Audiència de Catalunya que faci un informe sobre aquesta petició, i que mentre no

5. *Llibre de notas de Joan Esteve y Farners s/f; Arxiu particular família Esteve Corbera.*
Llandrich, Pages de Sta. Coloma de

es prengui una decisió cap creditor pugui molestar al comú i veïns colomencs.⁶ La Reial Audiència verifica la certesa de les dades aportades i especifica que els censos creats que han portat a aquesta situació desastrosa es feren:

«... de propio movimiento del común y particulares; sirvieron los quatro de ellos para pagar pensiones vencidas de los otros censos, otro se aplica para pagar una carta de pago del Real Cattrasto del año de 1719 que por las turbulencias ocasionadas por los fusileros de francia que en dicho año se introdujeron en aquellos parajes, no se pudo cobrar de los contribuyentes a dicho Real tributo, otro sirvió para pagar ciertas cantidades que se devían y avian gastado para sacar de la carcel a dos particulares de dicha villa que las expressadas tropas francesas se avian llevado presos...»

Altres dos censos havien servit per a comprar la taverna al marquès de Rupit, amo temporal d'ella i que redituava anualment unes 140 lliures. Els ingressos de la universitat de Santa Coloma eren: els impostos sobre les mesures del blat i altres grans que es venien els dies de mercat, proporcionaven unes 200 lliures anuals; les compres i vendes de bestiar, on pagaven comprador i venedor 2 diners per cada lliura que valia la bèstia, aportava anualment unes 100 lliures; el lloguer de venda de l'aiguardent, 30 lliures; del vi, 40 lliures i el lloguer de l'hostal 30 lliures. En total, 400 lliures. Les despeses, com hem dit eren: unes 200 lliures d'impostos, 168 per a despeses mínimes imprescindibles de funcionament i en quedaven així només 32 per a pagar els rèdits dels censals. El redelme sol·licitat donaria anualment entre 500 i 600 lliures, estaria lliure d'impostos, no el pagarien els pobres jornalers, i per a controlar aquest redelme es faria una concòrdia entre els creditors i l'ajuntament i comú de Santa Coloma de Farners; el Consell de Castella aprovà la proposta amb data cinc de febrer de 1748.⁷

Malgrat no haver localitzat la concòrdia en els Manuals de Notari de Santa Coloma de Farners, el sistema d'aquestes era sempre el mateix: es faria una pública subhasta per arrendar el cobrament del delme i s'anomenarien dues persones, una representant de l'ajuntament i l'altra dels creditors per anar pagant i redimint els censos: un any es pagarien les pensions de tots els censals i l'altre es redimirien capitals a sorteig com

6. Arxiu de la Corona d'Aragó (ACA), Reial Audiència, Cartes Acordades, R. 21, f. 140 i R. 378, ff. 112 i 130v

7. Archivo Histórico Nacional (AHN), Madrid, Consejos, lligall 6838, núm. 29, 18-12-1747

explicava el mateix notari colomenc Francesc Guixeras en la concòrdia que va fer en el veí poble de Riudarenes pels mateixos anys:

«... de cada censal es farà un rodolí apart amb una membrana de paper o pergamí en la qual se descriga lo nom y cognom del acreador y lo preu del censal y dits rodolins axí fets se hagen de plegar y després de plegats posar-los tots cada un de per si dins de una bola de fusta que per este effecte se hauran de fer y posats dins de ditas bolas de fusta posar-los tots junts dins de una urna o bacina un poch fonda y de aquells per un minyó de edat de set anys poch més o menos en la forma acostumada se hage de fer la extracció...»⁸

El redelme no afavoreix tothom: mentre en el repartiment pagaven les persones, en el redelme paguen les propietats. Dit d'altra manera, en el repartiment, el senyor jurisdiccional, el marquès de Rupit i més tard la seva neboda la comtessa vídua d'Aranda, com a nobles estan exempts d'aquesta càrrega personal, mentre que en el redelme les seves propietats, per poques que siguin, han de pagar el 20% del que produeixin. Aquest nou sistema doncs, portarà unes tensions entre la vila i el seu senyor jurisdiccional, representat per el batlle.⁹ Tanmateix, a Santa Coloma no passava res diferent de la resta de poblacions: els conflictes senyorials creixeren geomètricament al llarg del segle XVIII, i al seu redós es formaren grups o faccions locals divergents. Els articles del decret de Nova Planta que limitaven determinats drets del senyor sobre les viles en matèria de policia i economia, els lents però imparables canvis en les economies locals, el creixement del comerç i al seu redós de les idees, portaren a vertaders enfrontaments que dirimien la preponderància o bé del sistema feudal o bé de les noves estructures socials i econòmiques. I també hem d'entendre que les tensions no són només entre aquests dos conceptes: al seu redós es plantegen les lluites pel control de la població i per aconseguir-ne més influència. Cal pensar que els batlles, representants del senyor jurisdiccional, no són elements forans

8. Arxiu Històric de Girona (AHG), Notaria de Santa Coloma de Farners, any 1752, Vol. 110, s/f, concòrdia de l'ajuntament de Riudarenes i els seus creditors. La concòrdia entre l'ajuntament colomenc i els seus creditors es va fer el mateix any 1748 en què el rei concedí el permís, però en el manual del notari Francesc Guixeras d'aquest any manquen els últims lligalls, de forma que ens ha

estat impossible localitzar-la. Tanmateix, per referències soltes en altres documents podem afirmar que no diferia en res de les altres que es feren pels mateixos anys (Riudarenes, Ullastret, La Bisbal...)

9. L'autor està ultimant l'obra *Santa Coloma de Farners en el segle XVIII* on s'analitzen detalladament aquestes lluites i tensions.

a la vila, sinó veïns de la mateixa. I el fet que siguin elegits per dos anys, vol dir que molts d'ells ocuparien aquest càrrec. I quan s'enfronten als regidors de la pròpia vila, s'estan enfrontant dos conceptes diferents d'entendre la dinàmica de funcionament de la pròpia vila. Per un costat, uns veïns partidaris del marquès o comtessa, que viuen lligats a les terres, rendes, negocis, lloguers, arrendaments... derivats de la jurisdicció i per l'altre negociants, artistes, pagesos i comerciants que es mouen en un tarannà econòmic independent del senyoriu jurisdiccional i que al no dependre'n econòmicament tenen prou llibertat com per oposar-se constantment a totes les prebendes, privilegis... del mateix.¹⁰

Quelcom semblant succeïa a Riudarenes pels mateixos anys: el divuit de gener de l'any 1740, davant el batlle de Riudarenes Pere Oller es reuneixen a la notaria de Santa Coloma de Farners Miquel Torrellas, Pau Blavi, Jacint Arquer i Dalmau Dillet, regidors de Riudarenes; Pere Gelabert i Montserrat Brun regidors de Sils i Salvi Mullera, regidor de Vallcanera, tots tres pobles de la batllia de Riudarenes.¹¹ Considerant que es veuen incapacitats per a pagar tots els deutes que tenen, fan una definició de comptes: l'ajuntament de Riudarenes, Sils i Vallcanera ingressa anualment 60 lliures catalanes per l'arrendament de la fleca i la taberna i unes vint lliures per l'arrendament de la gabella (venda de la sal). Les despeses corresponen a dues partides bàsiques: les pensions dels censals que ha d'anar pagant anualment i les despeses ordinàries de funcionament municipal. Aquestes últimes eren les següents: els salaris dels regidors, 40 lliures; el salari de l'escrivà, 35 lliures; el lloguer del despatx dels regidors 14 lliures; censos que es paguen al marquès d'Aitona, 2 lliures i 10 sous; pagament que es fa a l'esquadra de Valls ubicada a Santa Coloma de Farners, 6 lliures 2 sous i 3 diners; per despeses d'oli i espelmes pels presoners de pas així com per publicacions d'ordres reials, 17 lliures i 6 sous; pels encarregats de portar i transmetre aquestes ordres reials, 4 lliures, 14 sous i 3 diners, pel salari del col·lector del cadastre, 10 lliures. En total 130 lliures i 6 sous, que junt amb les 381

10. Vegeu per aquestes lluites, COTS I CASTANÉ, Albert: «Aproximació a l'estudi dels conflictes senyorials a Catalunya (1751-1808)» dins *Estudis d'història agrària*, núm. 6, Barcelona 1983, p. 241-271. Per un cas concret, vegeu BORRELL I SABATER, Miquel: «Les lluites pel poder municipal entre el monestir i la vila de Sant Feliu de Guíxols: La insaculació de l'any

1803» dins *Estudis sobre el Baix Empordà*, núm. 15, Sant Feliu de Guíxols, 1996, p. 161-175

11. AHG, Notaria Santa Coloma Farners, Volum 98, s/f. Aquesta definició de comptes ens permet aproximar-nos a la dinàmica financera municipal en unes zones on escasseja o és nul·la la documentació del segle divuit.

lliures de pensions puja a 511 lliures menys les 80 que ingressen de la fleca, taverna i gabella, els falta anualment 431 lliures que no poden pagar, de forma que en el dia actual deuen 1.198 lliures de pensions atrassades a diversos creditors.

Respecte als censals que es deuen, en tenim el llistat en el Quadre 1, on s'observa clarament que de les 7.730 lliures de censals, 6.430 lliures (el 83%) són de censals creats durant la guerra de Successió per a pagar les despeses d'allotjaments de soldats i impostos extraordinaris de guerra, mentre que la resta corresponen a censals creats en les guerres contra França de finals de segle XVII.

Uns anys més tard, el 1749, la situació ha empitjorat: es deuen 2.692 lliures de pensions de censals i els ingressos de fleca, taverna i gabella han baixat a 24 lliures en total.¹² L'única solució factible era augmentar els impostos, de forma que els regidors demanaren a la corona poder imposar un vint-i-quatrè de tots els fruits «de los poseedores de ellas ahunque havitaren fuera» i aquest els hi concedí per un plaç de dotze anys, el 25 de novembre de 1751, tot ordenant que es signés una concòrdia entre l'ajuntament i els regidors. A principis de 1752 es signà la concòrdia a la notaria de Santa Coloma de Farners: Antoni Sala, Joan Bualons, Jaume Carbonell y Pius Janer, regidors de Riudarenes, Narcís Molins, de Sils, i Joan Marcó, de Vallcanera, tots pobles de la batllia de Riudarenes, es reuneixen amb el batlle Jaume Fábregas i expliquen que «... no es pot pagar i hi ha molt desconsuelo i conque els regidors desitjan lo consuelo y indemnitat de tots los particulars obligats en dits censals y mantenir y conservar los bens de aquells, precaucionar y assegurar en tot temps los censals a sos acreedors,...» el medi més útil que troben és fer una concòrdia: amb els diners aconseguits amb el vint-i-quatrè, el primer any es pagarà una pensió a tots els creditors i el segon es farà una extracció a rodolins per lluir censals. Tant el pagament de pensions com el sorteig de censals es farà cada any el primer de juny.¹³

I altres pobles selvatans sofrien les penalitats d'endeutament provocades per la guerra de Successió: l'any 1750 St. Hilari Sacalm demana cobrar un divuitè, el 1752 Llagostera demana posar un trentè.¹⁴ L'any 1755 la universitat de Blanes està totalment endeutada i ha de signar una concòrdia amb tots els seus acreedors per fragmentar i allargar els

12. AHG, Notaria Santa Coloma de Farners, Volum 106, ff. 208-209

13. AHG, Notaria Santa Coloma de

Farners, Volum 109.

14. ACA, Reial Audiència, Registres 379, 381, 383, 385, 386, 479,

pagaments¹⁵ i el mes de desembre de 1763 demana la condonació del pagament de les reials contribucions ja que des de l'any 1760 les collites són dolentes, la del 1763 ha estat pèssima i la gent s'ha empobrit:

«Atendiendo que los naturales moradores de la notada villa y termino por las estériles cosechas y vino des de el año passado de nil setecientos ssesenta hasta el presente y por la abundancia de lluvias y granizo [que] sobrevinieron en dicha villa y su termino que destruyó la cosecha del presente año, assí de frutos como de pajas y hierbas para sustento del ganado, no sólo para la labranza y también de otra especie de ganado, se hallan reducidos a una total miseria e impossibilitados a volver a sembrar sus tierras y a no ser que para su sustento se han provehído y provehen algunos de estos moradores de granos y vino que se transportan de Reynos estrangeros a los puertos marinos y en el de la misma villa se verían precisados abandonar sus casas y familia como ya lo han hecho alguno de dichos moradores».¹⁶

Quadre 1. Llistat de Censals que fa el comú de Riudarenes

	PREU	CREDITOR	LOCALITAT	DATA
1.	62 ll.	Marianna Canonge i Mir	Riudarenes	26-11-1694
2.	40 ll.	id	Riudarenes	28-11-1694
3.	50 ll.	Benefici de la Clau de l'església	Riudarenes	26-11-1694
4.	200 ll.	Pere Janer Torrellas	L'Esparra	14-12-1712
5.	100 ll.	id	L'Esparra	26-5-1695
6.	650 ll.	Ramon Alenya Planella	St. Amanç	21-4-1696
7.	48 ll.	església Vallcanera	Vallcanera	27-4-1696
8.	200 ll. Companyó, pagès	Sta. Ceclina	29-3-1696
9.	600 ll.	Teresa Callicó	??	18-12-1711
10.	450 ll.	Pere Brun, pagès	Sils	13-5-1712

15. CORTÉS Y VIETA, JOSÉ: «El municipio blandense en 1755» dins *Revista de Gerona* Vol. VII any 1883 p. 125-127.

16. Arxiu Municipal de Blanes, Manual d'Acords f. 90v i 91. En el *Llibre del convent de Blanes*, full 230, hi ha també una precisa referència a aquesta misèria: «Plogué en tanta manera a la tardor de l'any 1762, i especialment tot lo mes de desembre, que senegaren, en lo termne de Blanes i per lo contorn, los millors sembrats; i presseguint la pluja i núvols, tant llarga que en lo espai de 3 mesos, a

penes féu 3 dies de sol, se anaven perdent i podrint los pocs sembrats que havien quedat sense negar-se, de lo que la gent estava molt contristada y peronosticaron la universal mala anyada, que se seguí lo any vinent». Citat per MAURÍ SERRA, JOSEP, *Història del santuari de la Mare de Déu del Vilar de Blanes*, Barcelona, 1952, p. 125, on explica els trasllats de la Verge els anys 1734, 1739, 1752, 1788 i 1798 per necessitats col·lectives relacionades totes com a causants de pobresa.

11.	200 ll.	id	Sils	3-6-1712
12.	350 ll.	id	Sils	11-2-1712
13.	400 ll.	Jacint Puig, pagès	L'Esparra	17-2-1713
14.	400 ll.	id	L'Esparra	2-7-1713
15.	300 ll.	Joan Tort, pagès	Riudarenes	17-2-1713
16.	300 ll.	Josep Riera	Mallorquines	19-3-1713
17.	200 ll.	Jacint Tort, pagès	Riudarenes	13-4-1713
18.	300 ll.	Pere Roca	Riudarenes	17-5-1713
19.	100 ll.	esglèsia Riudarenes	Riudarenes	27-5-1713
20.	400 ll.	Pons Riquer, moliner	Riudarenes	17-9-1713
21.	200 ll.	Francesc Brun, pagès	Vallcanera	17-9-1713
22.	500 ll.	Josep Gelats	Sta. Susanna	5-8-1713
23.	1680 ll.	Teresa Tharau	Mataró	8-9-1713

Total de capital de censals: 7.730 lliures que representen 381 lliures de pensió anual que ha de pagar l'ajuntament

I d'uns anys més tard, el 27 de juliol de 1759, és la decisió de tots els veïns de Brunyola de demanar el redelme ja que tenen dos censals de 500 lliures en total per a pagar: el més important, de 300 lliures, el crearen el 13 de desembre de 1714 a l'almoïna del pa gironina per a pagar les tropes franceses que hi havia a la zona. Els convocats a la notaria són Jaume Horta del Puig, senyor dels masos Horta del Puig i Oller; Miquel Falgueras, senyor del mas Falgueras, Fruitós Droch, del mas Droch, Josep Davesa del mas Davesa, Francesc Turon, senyor del mas Turon i mas Duch, Francesc Parés, senyor del mas Torramilans, Pere Negra de Castell i Solà, del mas Negra del Castell, Salvi Falgaró del mas Falgaró, Francesc Bonet, Fruitós Falgueras, Jeroni Casals, treballadors i veïns del lloc de Brunyola, convocats tots per Horta del Puig, regidor del lloc de Brunyola, tot dient que «...por quanto el mencionado lugar y sus vecinos se hallan obliugados a la prestacion de dos diferentes censales juntos de propiedad quininetas libras deynos se estan debiendo muchas pensiones y que para redimir sus capitales no tienen emolumentos ni otros efectos en dicho lugar ni discurrir para ello otro medio alguno que es el de imponer entre sus vezinos un rediezmo de todo genero de granos...» i fan la corresponent petició a la corona. Durant uns dies tots els habitants de Brunyola aniran signant: Andreu Juny, ferrer; Antoni Terrats, fuster; Josep Nuell, treballador; Josep Esteve-Mateu Pons, pagès; Jaume Llistosella, treballador; Ramon Rieradevall, pagès; Pere Vila Carbonell Pla, pagès; Jaume Trias, treballador; Miquel Davesa, carreter;

Dalmau Moner, treballador; Josep Comellas, treballador; Miquel Tarres, Isidre Portella i Pere Torramilans, veïns de Brunyola; Pere Sallo, pagès; Miquel Castallet, treballador, i Salvador Rabasseda, pagès, que és l'últim que signa el 17 de setembre.¹⁷

Un últim exemple per veure com la pressió fiscal havia posat per davant els interessos materials per sobre dels espirituals: l'any 1716 el comú d'Arbúcies per a pagar les quinzenades o donatius que demanava el rei, s'hagué de vendre la creu de plata de l'església parroquial per 312 lliures i a més agafar les 237 lliures que hi havia per adornar la relíquia del cap de sant Desideri. El bisbe exigeix, en cada Visita Pastoral, la reposició de la creu i l'any 1758 amenaça amb penes espirituals i pecuniàries al comú de la vila si en un plaç de sis mesos no han reposat la creu. El comú es veu en l'obligació de demanar permís a la Reial Audiència per fer un repartiment de 700 lliures per a comprar una creu de plata de 223 unces de pes, que era el pes de l'original.¹⁸

Com acabem de veure, no serà fins la dècada dels cinquanta quan es solucionaran tots els deutes acumulats i arrastrats de la invasió francesa de 1.695, de la guerra de Successió i de la irracional quantificació del cadastre durant els primers anys borbònics. S'hauran necessitat quaranta anys per relligar l'empenta econòmica iniciada en la dècada de 1680, i serà a partir dels anys seixanta que, lliures d'antics deutes no volguts, els selvatans i gironins començaran un procés d'iniciatives particulars i municipals que donaran forma a la puixança demogràfica i econòmica del segle de les llums català.

17. AHG, Notaria Santa Coloma de Farners, Volum 117, ff 308-317.

18. ACA, Reial Audiència, Consultes, R. 479, f. 486.